

Π Ε Ν Υ Π Α Π Α Δ Α Κ Η

Πολυζένη

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Πολυξένη**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Πένυ Παπαδάκη
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Γιώργος Γιαννούσης
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Βίκυ Αυδή
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Πένυ Παπαδάκη, 2021
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: DES PANTEVA/Arcangel
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2021

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-3810-8
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-3811-5

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.	PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
<i>Από το 1979</i>	<i>Publishers since 1979</i>
Έδρα:	Head Office:
Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση	121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Βιβλιοπωλείο:	Bookstore:
Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα	13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550	Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

Π Ε Ν Υ Π Α Π Α Δ Α Κ Η

Πολυζένη

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΠΕΝΥΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

Παιχνίδια ζωής, 2010

Οι κόρες της αυγής, 2011

Το ζεϊμπέκικο της Κατίνας, 2012

Χωρίς δίχτυ ασφαλείας, 2014

Αντίο, φιλενάδα, 2014

Φως στις σκιές, 2015

Αντίπαλοι στην αγάπη, 2017

*Αφιερωμένο στα παιδιά μου
και τον εγγονό μου...*

Ως κι οι αθώοι χρόνοι οι παιδικοί μου
θολές σβησμένες ζωγραφιές
κι είναι αδειανό σεντούκι η θύμησή μου...

Γαλάτεια Καζαντζάκη, Αμαρτωλό

Αθήνα, 2000

Η προϊσταμένη του τετάρτου ορόφου της Β' Παθολογικής Κλινικής του νοσοκομείου μπήκε φουριόζα στον θάλαμο ακολουθούμενη από τις νοσηλεύτριες και άρχισε να δίνει οδηγίες για την τελευταία νοσηλεία της βάρδιάς της. Ο γιατρός της εφημερίας, που θα έκανε σε λίγο επίσκεψη για να δει τους ασθενείς, έπρεπε να βρει τα πάντα τακτοποιημένα και καθαρά. Οι νοσοκόμες έπιασαν να ετοιμάζουν το καροτσάκι με τα φάρμακα, τις ενέσεις και τα θερμόμετρα, αρχίζοντας από αυτά. Η βάρδια της έμπειρης και σοβαρής προϊσταμένης τελείωνε και σε λίγη ώρα όλη αυτή η παράνοια της δουλειάς θα ανήκε, για σήμερα τουλάχιστον, στο παρελθόν. Έπειτα από αρκετά χρόνια στο επάγγελμα –αυτό μαρτυρούσαν τα λευκά μαλλιά που ξέφευγαν άναρχα από το καπελάκι της– και τα χιλιάδες ένσημα στο βιβλιάριο, όλο αυτό το σκηνικό δεν ήταν παρά μια απλή καθημερινή ρουτίνα. Δύσκολη και πολλές φορές επώδυνη, αλλά ρουτίνα.

Πλησίασε το κρεβάτι της ασθενούς που την είχε προβληματίσει από την πρώτη μέρα της νοσηλείας της, της

σήκωσε απότομα και λίγο άγαρμπα το μπράτσο και της έβαλε κάτω από τη μασχάλη το θερμόμετρο. Το ίδιο άγαρμπα της το κατέβασε και πήγε πιο ήρεμα στην επόμενη ασθενή, παρατηρώντας απλώς τη δουλειά των νοσοκόμων. Το περίεργο της ημέρας ήταν ότι ούτε αντέδρασε ούτε φώναξε· τίποτα. Αντιθέτως, θα έλεγε πως την είδε να κάνει μια γκριμάτσα, σαν ξινό χαμόγελο, προφανώς κάτι ξεχασμένο για εκείνη. Όμως το ακόμη πιο περίεργο ήταν πως δίπλα της στεκόταν μια γυναίκα που την έβλεπε πρώτη φορά έπειτα από δέκα μέρες που βρισκόταν στο νοσοκομείο αυτή η παράξενη και ακότροπη ασθενής.

Για κάποιον λόγο, που δεν μπορούσε να εξηγήσει λογικά, την είχε αναλάβει προσωπικά και για κάποιον, επίσης ανεξήγητο, λόγο αυτή η γυναίκα της έβγαζε στην επιφάνεια τον χειρότερο εαυτό της. «Ο άνθρωπος γεννιέται, δε γίνεται», της έλεγε η μάνα της και, όπως φαίνεται, αυτή θα είχε γεννηθεί μέρα μουντή, γκριζα και βροχερή, μέρα που έσβησε από μέσα της κάθε αχτίδα φωτός. Όποιος την πλησίαζε, είτε ήταν γιατρός είτε νοσοκόμα ή καθαρίστρια ή τραπεζοκόμος, τον κοιτούσε με μίσος κι έσφιγγε τα χείλη της και τις γροθιές της, δείχνοντας πως, αν την πίεζαν ή την πονούσαν, δε θα δίσταζε να επιτεθεί, έστω και με τις λιγοστές δυνάμεις της.

Το βλέμμα της προϊσταμένης έπεσε στον ουροσυλλέκτη του καθετήρα που είχε γεμίσει και ήθελε αλλαγμα. Η φλέβα του αριστερού χεριού της ήταν πρησμένο από τους ορούς και ήθελε αλλαγή. Τα σεντόνια ήταν λερω-

μένα από τα αίματα και άλλα σωματικά υγρά και ήθελαν κι αυτά αλλαγή, τα ρούχα της το ίδιο, το υποσέντονο επίσης. Όλα ήθελαν αλλαγή στο κρεβάτι αυτής της... κακόμοιρης, κατά τα άλλα, γριούλας και, αφού έδωσε τις απαραίτητες οδηγίες στις νοσοκόμες και ζήτησε από τους επισκέπτες να περάσουν έξω για να κάνουν τη δουλειά τους, είδε με την άκρη του ματιού της την επισκέπτρια που στεκόταν όρθια δίπλα από το κρεβάτι της γιαγιάς να αναστενάζει με ανακούφιση που θα έφευγε, έστω για λίγο, από την πνιγηρή ατμόσφαιρα του θαλάμου. Η προϊσταμένη βγήκε από το δωμάτιο και κάθισε στη θέση της, ρίχνοντας, ωστόσο, κλεφτές ματιές τόσο προς το μέρος των νοσηλευτριών όσο και προς το μέρος της επισκέπτριας, η οποία δεν είχε βγάλει λέξη από το στόμα της από την ώρα που ήρθε.

Της είχε κεντρίσει την περιέργεια η στάση της. Ούτε ρώτησε πού είναι το γραφείο των γιατρών για να ενημερωθεί ούτε καν μπήκε στον κόπο να ενδιαφερθεί για οτιδήποτε. Ήταν απλά εκεί, με ένα ύφος σαν πανοπλία, που δεν μπορούσε κανείς να ερμηνεύσει.

Σαν πολύ ασχολήθηκα, σκέφτηκε και κοίταξε το ρολόι της αναστενάζοντας ανακουφισμένη. Σε λίγη ώρα θα άρχιζε η νοσηλεία της επόμενης βάρδιας. Ωχ, αδερφέ, αρκετά είχε κουραστεί σήμερα. Αρκετά είχε κουραστεί όλα αυτά τα χρόνια για μια δουλειά που δεν την επέλεξε, απλώς της έτυχε, και, όπως γίνεται τις περισσότερες φορές, λίγο η ανάγκη, λίγο η συνήθεια, έκανε τα πικρά γλυκά, έκανε και τον σταυρό της που είχε ένα στα-

θερό εισόδημα αυτούς τους δύσκολους καιρούς, και όλα καλά. Ο μισθός να πέφτει, τρύπες να βουλώνουν και ο καιρός να περνάει ως τη συνταξιοδότηση, που ευτυχώς δεν αργούσε να έρθει. Η πόρτα του συγκεκριμένου θαλάμου άνοιξε, οι γιατροί και οι νοσοκόμες πήγαν στον επόμενο και το βλέμμα της έπεσε ακόμα μια φορά στην ασθενή που την είχε προβληματίσει πολλές φορές, άλλοτε με την απαίσια συμπεριφορά της και άλλοτε με τη μοναξιά της. Υπήρχαν μέρες που η κακοτροπιά της προκαλούσε φασαρίες στο δωμάτιο και άλλες που όλη της η ύπαρξη υποδήλωνε αδιαφορία, σχεδόν παραίτηση.

Έπειτα, κανείς δεν ενδιαφερόταν γι' αυτή τη «φουκαριάρα», που τα μόνιμα σφιγμένα χείλη της και το άγριο βλέμμα της φώναζαν από μακριά πως δεν πρέπει να ήταν και καμιά εύκολη περίπτωση. Κανείς δε ρώτησε για εκείνη όσες μέρες νοσηλευόταν, μέχρι σήμερα που δέχθηκε την πρώτη της επίσκεψη.

Μα κι αυτή, επισκέπτης να σου πετύχει! Η προϊσταμένη την παρακολουθούσε από το γραφείο της, που ήταν ακριβώς απέναντι από το δωμάτιο της δύστροπης ασθενούς, αλλά δεν είχε καταλάβει ακόμη τον λόγο της επίσκεψής της. Της είχαν κάνει εντύπωση το αγέρωχο ύφος της, η φινέτσα της και ο αέρας υπεροχής που ξεχείλιζε ακόμη και από το βάδισμά της. Όμορφη γυναίκα, αριστοκρατική, δεν είχε καμιά ομοιότητα με την ασθενή.

Μπήκε στον θάλαμο νοσηλείας και, ρίχνοντας μια ψυχή ματιά γύρω της, εντόπισε τη «φουκαριάρα». Πλησίασε το τελευταίο κρεβάτι δίπλα στο παράθυρο, κά-

θισε στη χιλιοχρησιμοποιημένη καρέκλα κι αμέσως μετά πετάχτηκε όρθια και στάθηκε στα πόδια του κρεβατιού. Η αντίδρασή της θα μπορούσε να μεταφραστεί σε: *Σιχαίνομαι, τι δουλειά έχω εγώ εδώ... ήρθα για λίγο, για πολύ λίγο...*

Δεν έδειχνε να ενδιαφέρεται καθόλου για την άρρωστη, η οποία, λες και είχε ανακτήσει κάπως τις δυνάμεις της από την παρουσία της άγνωστης, προσπαθούσε να της μιλήσει. Η άγνωστη επισκέπτρια παρακολουθούσε τα δρώμενα σαν να καθόταν στον καναπέ του σπιτιού της κι έβλεπε τηλεόραση. Αν κρατούσε ένα τηλεκοντρόλ, ίσως και να άλλαζε κανάλι στις διαφημίσεις γιατί αυτό που έβλεπε γύρω της τής ήταν παντελώς αδιάφορο και βαρετό. Και ακόμη πιο βαρετή κι αδιάφορη ήταν η ασθενής για την οποία είχε έρθει.

Γιατί ήρθε άραγε; σκέφτηκε ξανά η προϊσταμένη και νευρίασε πάλι με τον εαυτό της που ασχολιόταν ακόμη ενώ είχε τόσα να κάνει μέχρι να παραδώσει τη σκυτάλη στην επόμενη βάρδια. Όμως αυτό που της έκανε εντύπωση ήταν πόσο αλλαγμένο ήταν το βλέμμα της ασθενούς που είχε καρφωθεί πάνω της και περίμενε με αγωνία την απάντησή της. Σαν να την άκουσε να ψιθυρίζει με κόπο: «Λοιπόν;»

Η επισκέπτρια δε μίλησε. Χαμογέλασε αινιγματικά και κοίταξε έξω από το θαμπό παράθυρο του θαλάμου.

Πριν από χρόνια τα ίδια αυτά μάτια περνούσαν πάνω της αδιάφορα και γρήγορα σαν να μην υπήρχε. Η σκόνη στα έπιπλα, τα πιάτα στον νεροχύτη, τα ρούχα στα

σκοιριά είχαν μεγαλύτερο ενδιαφέρον από ένα κοριτσάκι που λαχταρούσε για ένα βλέμμα της κι έναν καλό λόγο της. Τώρα τι περίμενε; Σε ποια ερώτηση να απαντήσει, όταν για χρόνια κανείς δεν απαντούσε στις δικές της ερωτήσεις; Αυτή η καημενούλα η γριούλα, όπως άκουσε να την αποκαλούν με συμπάθεια οι συνοδοί των άλλων ασθενών, δεν απάντησε ποτέ σε μία και μόνο ερώτησή της: Γιατί;

«Λοιπόν;» ακούστηκε ξανά, σχεδόν ξεψυχισμένα, η φωνή της.

Η επισκέπτρια την κοίταξε έντονα, μα δεν απάντησε. Το μέσα της όμως ούρλιαζε κι ας μην το έδειχνε.

Α, όχι. Όχι τόσο εύκολα... όχι τόσο γρήγορα κι ανώδυνα. Αυτή τη στιγμή την περίμενα όσο τίποτε άλλο στη ζωή μου. Αυτή η παρτίδα είναι δική μου, τα ζάρια είναι στα χέρια μου και η ικανοποίηση να σε ακούω να εκλιπαρείς είναι όλη δική μου. Περίμενε, γλυκιά μου. Το έργο δεν τελείωσε ακόμη... Εξάλλου, εσύ μου έμαθες πως το «ζήσανε αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα» ισχύει μόνο στα παραμύθια. Περίμενε λοιπόν... γλυκιά μου.

Νίκαια, 1968

Η πόρτα που χτύπησε μέσα στο μεσημέρι τάρραξε την ησυχία του σπιτιού κι έβγαλε την Ασημίνα από τις πολλές και κουραστικές σκέψεις της. Λίγο προτού πάει στην απογευματινή δουλειά της είχε ξαπλώσει για να ξεκουράσει λιγάκι το κορμί της. Το μυαλό, όσο και να το ήθελε, δεν ξεκουραζόταν ποτέ, δούλευε υπερωρίες και μάλιστα δίχως να αμείβεται.

Δεν ήταν πάντα εύκολο να κάνει νοερούς λογαριασμούς και υπολογισμούς. Δεν ήταν πάντα εύκολο να φοράει έναν μανδύα, πίσω από τον οποίο κανείς δεν ήξερε τι γινόταν.

Η βροχή που από το πρωί έπεφτε ασταμάτητα της προκαλούσε έντονο πονοκέφαλο και το παυσίπνο που πήρε δε βοήθησε και πολύ. Η κούραση μαζί με τις σκέψεις και τις έγνοιες ήταν κακός σύμβουλος για την ψυχική υγεία της, μα αυτά ήταν πολυτέλειες και δεν είχε χρόνο να απολαμβάνει στιγμές χαλάρωσης και ξεγνοιασιάς με τόσα που κουβαλούσε μέσα της και πάνω στις γερτές από τα βάρη πλάτες της. Έπειτα, μέσα σ' όλα είχε να αντιμετωπίσει και μια μετακόμιση. Ξανά! Έρι-

ξε μια ματιά στα λιγοστά υπάρχοντά της και πήρε μια ανάσα. Δυο μονά ντιβάνια, ένας μονός καναπές που γινόταν κρεβάτι, ένα τραπέζι με τέσσερις καρέκλες, ένα ψυγείο πάγου, μια γκαζιέρα, γυαλικά και ρουχισμός, όλα χωρούσαν άνετα στο φορτηγάκι του ξαδέρφου της κι έτσι, μέσα σε μια νύχτα, όλα τακτοποιούνταν. Πάνω από εφτά μήνες τώρα άλλαζε σπίτι, γειτονιά, μα όχι συνοικία. Ήθελε να βρίσκεται κοντά στα αγόρια της, που είχαν φτιάξει τις δικές τους οικογένειες, και να μην αλλάζει συχνά σχολείο η μικρή, που είχε πέσει τώρα μέσα στο τετράδιο σαν να ήθελε να κρυφτεί από το αυστηρό και εξεταστικό μάτι της.

Της έκανε νόημα με το κεφάλι να ανοίξει την πόρτα, πάντα όμως κάτω από εκείνο το άγρυπνο βλέμμα της. Η φωνή που ακούστηκε απέξω ήταν γνώριμη, αλλά την ξάφνιασε. Συνήθως όλοι οι έμποροι –και είχε αρκετούς δοσάδες– έρχονταν στο τέλος του μήνα. Ήταν οι μόνοι στους οποίους έδινε τη νέα της διεύθυνση, γιατί δεν ήθελε να αφήνει πίσω της οικονομικές εκκρεμότητες. Αυτή τη συμφωνία είχε κάνει με όλους, μα να που τώρα, στα μισά του μήνα, της χτυπούσαν την πόρτα. Ταράχτηκε με τη σκέψη ότι μπορεί να της είχε ξεφύγει καμιά δόση... Και τώρα τι θα έκανε;

«Καλέ, τι γλυκό κοριτσάκι που είσαι εσύ; Πώς σε λένε, καλό μου;»

Η μικρή κρύφτηκε πίσω από το φουστάνι της μάνας της, που πρόβαλε τώρα στην πόρτα, και χαμήλωσε το βλέμμα.

«Καλημέρα, κυρ Αργύρη, τι έγινε, δε σε περίμενα... Κάθε τέλος του μηνός δεν έχουμε πει;»

«Μην ταράζεσαι, κυρα-Ασημίνα, περαστικός ήμουν από τη γειτονιά και πέρασα να πω μια καλημέρα. Μου είπε και η γειτόνισσά σου η Κλειώ πως γέννησε η νύφη σου ψες βράδυ και είπα μήπως θέλεις να της πάρεις κάτι για το καλό».

«Άσε καλύτερα, κυρ Αργύρη. Ο λογαριασμός, όπως και η οικογένεια, όλο και αυξάνεται. Πού να τα προλάβω όλα η καφερή... Γι' αυτό σου λέω, άσε καλύτερα. Να 'σαι καλά πάντως που με σκέφτηκες».

«Τι λες, κυρά μου; Πελάτισσες σαν εσένα να είχα εκατό. Θέλω να ξέρεις πως σε εκτιμώ πολύ γιατί ποτέ μέχρι τώρα δεν καθυστέρησες ούτε μια μέρα τη δόση σου. Κι αν δε σου έτυχαν αναποδιές... Κυρία με όλα τα γράμματα κεφαλαία. Γι' αυτό σου λέω. Πάρε κάτι για το νέο εγγόνι και μη διστάζεις».

Η Ασημίνα βρέθηκε για λίγο ανάμεσα στο «πρέπει» και το «μπορώ», αλλά όπως πάντα νίκησε το πρώτο. Εγγόνι κι αυτό, τι στο καλό! Σε όλα κάτι έκανε, σ' αυτό θα τσιγκουνευόταν;

«Άντε, καλά. Αλλά να ξέρεις ότι δεν μπορώ να δίνω παραπάνω από ένα κατοστάρικο τον μήνα».

«Να πούμε εκατόν είκοσι;»

«Μη με πιέζεις, άνθρωπέ μου. Αλλιώς θα σταματήσω να είμαι κυρία με κεφαλαία και θα σου βάλω φέσι με μια φούντα μέχρι κάτω. Απλώνω τα πόδια μου μέχρι εκεί που φτάνει το πάπλωμά μου».

«Έγινε. Για σένα εκατό τον μήνα και αν μπορείς καμιά φορά να δώσεις κάτι παραπάνω... Έτσι, μωρέ, για να αλλάζω κι εγώ καμιά σόλα στα παπούτσια μου από το τόσο τρέξιμο».

Ο κυρ Αργύρης γονάτισε για να ανοίξει την τσάντα όπου κουβαλούσε τηνπραμάτεια του, και το βλέμμα του συνάντησε τα μάτια της σιωπηλής μικρούλας. Είχαν το χρώμα του άγουρου λαδιού, με καστανές πιτσιλιές, με μεγάλες βλεφαρίδες που έφταναν σχεδόν στα καλογραμμένα φρύδια της, αλλά και με μια μικρή κλίση προς τα κάτω που φανέρωνε μια αλλόκοτη για την ηλικία της θλίψη. Κι ήταν τόσο μικρή... Της χαμογέλασε, όμως η μικρή έμεινε σοβαρή.

«Πώς και δεν την έχω ξαναδεί τη μικρή; Κόρη σου είσαι;»

«Ναι... η μικρότερη, το στερνοπούλι μου. Βλέπεις, έρχεσαι τα πρωινά συνήθως κι εκείνη είναι στο σχολείο. Δεν την αφήνω να ανοίγει την πόρτα, ξέρεις τώρα, πολλά συμβαίνουν και το κακό δεν αργεί να γίνει, αλλά σήμερα ήμουν απασχολημένη».

«Τελικά δε μου είπες, μικρή μου, πώς σε λένε».

Η μικρή κοίταξε τη μάνα της και η κυρα-Ασημίνα τής κούνησε το κεφάλι της καταφατικά. Αφού πήρε το πράσινο φως, απάντησε με σιγανή φωνούλα.

«Πολυξένη».

«Τι ωραίο όνομα! Το ξέρεις ότι έχεις το όνομα μιας βασιλοπούλας;»

Η μικρή άνοιξε τα παράξενα μάτια της με απορία.

«Όχι», του απάντησε δειλά.

«Βέβαια! Ήταν κατά τη μυθολογία η κόρη του βασιλιά Πρίαμου και της Εκάβης. Όταν θα έρθει η ώρα, θα τη μάθεις την ιστορία της στο σχολείο».

Απέφυγε, φυσικά, να της μιλήσει για το τραγικό τέλος της κι ευχήθηκε μέσα του αυτή η Πολυξένη να έχει καλή τύχη. Σύμφωνα με τον μύθο, την ερωτεύτηκε ο Αχιλλέας. Όταν εκείνος πέθανε, το φάντασμά του εμφανίστηκε στους συμπολεμιστές του και ζήτησε να θυσιάσουν προς τιμήν του την Πολυξένη. Ένας άλλος μύθος λέει πως η βασιλοπούλα αυτοκτόνησε πάνω στον τάφο του Αχιλλέα. Όποιος από τους δυο μύθους κι αν ισχύει, η κατάληξη εκείνης της γυναίκας ήταν τραγική. Ο κυρ Αργύρης ευχήθηκε αυτή η γλυκιά μικροσκοπική ύπαρξη να γίνει ηρωίδα της ζωής της και να μην έχει το τέλος της μυθικής ηρωίδας.

«Πας σχολείο, έτσι δεν είναι;»

«Μάλιστα. Δευτέρα δημοτικού».

«Μπράβο. Και τι θέλεις να γίνεις όταν θα μεγαλώσεις;»

«Δασκαλίτσα».

Ο κυρ Αργύρης ένιωσε ένα σφίξιμο στο στομάχι του, αλλά, παρά το δυσάρεστο συναίσθημα, χαμογέλασε και της χάιδεψε πατρικά το κεφάλι. Το χέρι του μετά το αθώο χάδι μύρισε χαμομήλι και πράσινο σαπούνι. Τα μάτια της του φάνηκαν για λίγο να απέκτησαν λάμψη και τα χλομά της μαγουλάκια έκαναν μια υπέροχη αντίθεση με τα μαύρα της μαλλιά. Ήταν πολύ όμορφο κοριτσάκι, όμως είχε μια αφύσικη για την ηλικία του σοβαρό-

τητα. Ήταν ένα παράξενο, πολύ ήρεμο και γλυκό παιδί. Φορούσε ένα καθαρό αλλά παλιό φορεματάκι, που μάλλον ήταν χάρισμα από κάποια γειτόνισσα. Του έπεφτε πολύ μεγάλο και το κορμάκι του ήταν πολύ αδύνατο, τόσο, που το ρούχο έπλεε πάνω του. Ήταν χλομό στο πρόσωπο, σημάδι πως δεν τρεφόταν καλά. Ένωσε το στομάχι του να σφίγγεται, μα δεν είπε τίποτα στην Ασημίνα για να μην την ταράξει. Τι να προλάβει κι αυτή η δόλια... Από το άγριο χάραμα δούλευε σε ένα υποδηματοποιείο στο Ψυρρή και κάποια βράδια έπλενε πιάτα στην ταβέρνα της γειτονιάς της, όταν αυτή είχε δουλειά. Χήρα από καιρό, με μια πενιχρή σύνταξη χηρείας, φρόντιζε αγόγγυστα τα παιδιά και τα εγγόνια της.

Δίχως να σχολιάσει τίποτα για το παιδί, έδειξε στην Ασημίνα το εμπόρευσμά του και, αφού εκείνη διάλεξε ένα φλουρί κωνσταντινάτο για το νέο εγγόνι, της είπε ότι θα της το φέρει σε μια βδομάδα με χαραγμένη την ημερομηνία γέννησης του μωρού, καταπώς το ζήτησε. Χαιρέτησε κι έφυγε ρίχνοντας μια τελευταία ματιά στη μικρή που εξακολουθούσε να τον κοιτάζει σοβαρή. Δεν μπορούσε να καταλάβει τι απ' όλα τού ξύπνησε το ενδιαφέρον. Το γεγονός ότι δε μιλούσε αν δεν έπαιρνε την άδεια από τη μητέρα του; Που ήταν τόσο σοβαρό, που ούτε μια στιγμή δε χαμογέλασε; Που δε γνώριζε την ύπαρξή του μέχρι τότε; Που ήταν τόσο αδύνατο και χλομό; Ή που ήθελε να γίνει... δασκαλίτσα. Όχι δασκάλα... δασκαλίτσα!. Κι ήταν αυτή ακριβώς η λέξη που χαρακτήρηκε όχι μόνο στο μυαλό, μα και στην ψυχή του...

Ε, ρε, βάσανα που έχει ο κόσμος, σκέφτηκε και κίνησε για την άλλη πελάτισσα.

Την επόμενη εβδομάδα ο κυρ Αργύρης πήγε το φλουρί στην Ασημίνα και ζήτησε να δει τη μικρή.

«Τι τη θέλεις, κυρ Αργύρη;»

«Μη σκιάζεσαι, καλή μου, να... της έχω ένα δώρο».

Η Ασημίνα συννέφιασε. Τα δώρα είχαν κι ένα τίμημα κι αυτή δεν άντεχε να πληρώνει άλλα.

«Δε θέλουμε δώρα, κυρ Αργύρη. Ευχαριστούμε».

Ο Αργύρης περίμενε την αντίδρασή της. Ήταν περήφανε γυναίκα και ήθελε να περπατά αγέρωχα και με το κεφάλι ψηλά. Από τον καιρό που την είχε γνωρίσει, σε όσες γειτονιές κι αν την ακολούθησε, δεν είχε ακουστεί τίποτα κακό για αυτήν. Αντίθετα, τα κοσμητικά επίθετα που συνόδευαν το όνομά της ήταν τα περισσότερα μετάλλια για τον χαρακτήρα της. Δουλευταρού, καθαρή, τίμια και άλλα πολλά, που έκαναν το ενάμισι μέτρο μπόι της να πολλαπλασιάζεται και να γίνεται μια πανύψηλη σε ήθος γυναίκα στα μάτια τους.

Κι όμως, υπήρχαν και κάποιοι που την αποκαλούσαν απρόσωπη, κλειστή, μυστηριώδη και ψυχρή. Και του ίδιου του είχε κάνει εντύπωση η συχνότητα με την οποία άλλαζε σπίτια, μα οι καιροί ήταν δύσκολοι και αρκετοί άνθρωποι, μην μπορώντας να πληρώσουν το νοίκι, έφευγαν σαν τους κλέφτες μέσα στη νύχτα κι άφηναν πίσω τους παγωμένες πιστώσεις. Εκείνη απλώς άλλαζε σπίτια. Με

τον καιρό το πήρε απόφαση πως αυτή η γυναίκα δε ρίζωνε πουθενά και ίσως να είχε τους λόγους της που δεν τον αφορούσαν. Για εκείνον ήταν μια καλή και σταθερή πελάτισσα, που πλήρωνε στην ώρα της κι ας ήταν απέναντί του ψυχρή. Φήμη ή αλήθεια, τι τον ένοιαζε; Εκείνος στεκόταν στον λόγο της που είχε μπέσα.

«Άκου, κυρα-Ασημίνα, κι ό,τι σου πω θα το ξεχάσεις την άλλη στιγμή. Βλέπεις, όσο κι αν δεν το ξέρεις, μοιάζουμε στην περηφάνια. Είχα κι εγώ κάποτε μια κόρη που ήθελε να γίνει δασκαλίτσα, όπως μου είπε κι η δική σου κόρη. Η δική μου δεν πρόλαβε. Είχε άλλα σχέδια για εκείνη ο Θεός. Εύχομαι η δική σου να τα καταφέρει και να γίνει αυτό που θέλει. Ίσως γίνει κάτι άλλο τελικά, γιατί όλα τα κορίτσια σε αυτή την ηλικία δασκάλες θέλουν να γίνουν, αλλά πώς να το κάνουμε... αυτό το... δασκαλίτσα που μου είπε χαράχτηκε στην καρδιά μου.

»Αρνούμαι να πάω στην εκκλησία, δεν τα μπορώ τα κεριά και τα λιβάνια, δεν ωφελούν κανέναν παρά το ταμείο της ενορίας, που έτσι κι αλλιώς γεμάτο είναι. Γι' αυτό, σε παρακαλώ, άσε με να της δώσω το δώρο της. Τόσα χρόνια έμπορο μ' έχεις, και να είμαστε καλά να μ' έχεις για πολλά ακόμη. Τι, στο καλό, εσύ έχεις την εμπιστοσύνη μου, αφού σου πουλάω χρυσαφικά με δόσεις. Εγώ δεν έχω τη δική σου;»

Η Ασημίνα, με την καχυποψία ακόμη στο βλέμμα, ζύγισε για λίγο τα λόγια του και του μίλησε σε κοφτό τόνο.

«Εντάξει, κυρ Αργύρη. Τελευταία φορά όμως». Κι ύστερα, σαν να γλύκανε κάπως, είπε μετανιωμένη από

τη στάση της: «Λυπάμαι για το παιδί σου, δεν το 'ξερα».

«Κανείς δεν το ξέρει κι ούτε θέλω να το μάθει. Ποιος έγινε τις πληγές του με τον οίκο; Άσε που με αυτόν τον μπαγάσα μπορεί να προστεθούν κι άλλες».

Η Ασημίνα χαμογέλασε πικρά και φώναξε την κόρη της.

Η μικρή χαιρέτησε ευγενικά τον κύριο Αργύρη, πήρε το δώρο και το άνοιξε προσεκτικά, κάνοντας τα πάντα όπως της υπαγόρευε η μητέρα της. Έβγαλε από ένα μικρό κουτί μια χρυσή ταυτότητα. Με μια λοξή γραφή το όνομά της έπιανε όλη την επιφάνεια της χρυσής πλάκας, μα, αντί για την οξεία ως τονισμό, είχε χαραγμένο ένα αστεράκι.

«Κοίταξες κι από την κάτω μεριά να δεις τι γράφει;» τη ρώτησε ο έμπορας.

Η Πολυξένη κοίταξε και συλλαβίζοντας διάβασε: «Στη δασκαλίτσα».

Χαμογέλασε δειλά και είπε ξανά ευχαριστώ, μα αυτή τη φορά υπήρξε μια λάμψη στα ματάκια της, που ξεπερνούσε τη λάμψη του χρυσού. Κάτι σαν το αστέρι που τόνιζε το όνομά της.

«Να τη φοράς στις γιορτές και τις σχολές, δασκαλίτσα μου. Και σου εύχομαι να είσαι πάντα καλά, να ακολουθείς τα όνειρά σου και να έχεις σωστά τα βήματά σου στη ζωή. Κι όταν με το καλό μεγαλώσεις και ζω ακόμη, να σου κάνω δώρο κι ένα σταυρό μαλαματένιο, όταν θα πάρεις το δίπλωμά σου».

«Ευχαριστώ πολύ», είπε σχεδόν συλλαβιστά, για να μην τρομάξει τη στιγμή και χαθεί.

Η Ασημίνα, συγκινημένη από τα λόγια ψυχής του έμπορά της, ψέλλισε: «Να είσαι καλά, κυρ Αργύρη».

Στους μήνες που ακολούθησαν ο έμπορας έπαιρνε τη μηνιαία δόση του κανονικά, ήρθαν γιορτές και σχολές, οι εποχές άλλαξαν ρούχα, μα την ταυτότητα δεν την είδε ποτέ στο χέρι της μικρής, όμως ούτε που το σχολίασε. Σαν κάνεις το καλό, φεύγει από σένα το βάρος και δε σε νοιάζει αν ο άλλος το εκτιμά ή το ξεφορτώνεται.

Η Πολυξένη εκείνο το βράδυ κοιμήθηκε με το κουτί του δώρου κάτω από το μαξιλάρι της. Πρώτη φορά κάτι τόσο ακριβό και πολύτιμο ήταν δικό της, κι αυτό της προκαλούσε μια ευχάριστη έξαψη.

Όταν ξύπνησε όμως, δεν το βρήκε πουθενά. Κοίταξε κάτω από το μονό ντιβάνι, τίναξε το μαξιλάρι, σήκωσε το στρώμα, μα το κουτί δεν ήταν πουθενά.

«Μαμά, πού είναι η ταυτότητά μου;»

«Την έκρυψα για να μην τη χάσεις».

Στενοχωρήθηκε πολύ η μικρή. Δεν είχε χάσει ποτέ της το παραμικρό. Ούτε είχε σπάσει, έστω κατά λάθος, κάτι, όπως όλα τα παιδιά. Ήταν ένα ήσυχο και φρόνιμο παιδί και λυπόταν που η μαμά της δεν της είχε εμπιστοσύνη, όμως δεν άνοιξε το στόμα της να πει κουβέντα. Μόνο τα υγρά της μάτια έλεγαν πολλά, μα ποιος να τα διαβάσει...

Κι ύστερα ήρθαν τα Χριστούγεννα και, όπως είπε ο κυρ Αργύρης, ήταν γιορτή και σχολή.

«Μαμά, σήμερα που θα πάμε στην εκκλησία να φορέσω την ταυτότητά μου; Είναι γιορτή».

«Άσε καλύτερα... άλλη φορά. Θα έχει πολύ κόσμο στην εκκλησία και μπορεί να σ' την κλέψουν, να σε σπρώξουν και να πέσει από το χέρι σου, χίλια δυο μπορεί...» της απάντησε εκνευρισμένη. «Είσαι μικρή ακόμα. Τελεία και παύλα».

Η Πολυξένη δεν αντιμιλούσε ποτέ στη μητέρα της κι έτσι χαμήλωσε λυπημένη το κεφάλι και πάλι δε μίλησε. Έτσι πήγαν στην εκκλησία, καθαρές και όσο μπορούσαν ευπρεπώς ντυμένες, έστω και με τα φτηνά τους ρούχα, μάνα και κόρη και κάθισαν στα πίσω καθίσματα. Η Ασημίνα κοιτούσε συνέχεια γύρω της και ξεφυσούσε όλη την ώρα σαν να βιαζόταν να φύγει. Ο εκκλησιασμός ήταν γι' αυτήν μια τυπική διαδικασία, αλλά τι να έκανε; Ο παπάς της ενορίας τη βοηθούσε όσο μπορούσε, γι' αυτό κι έκανε την ανάγκη κομποσκοίνι και το μετρούσε σε κάθε Ευαγγέλιο μέχρι να τελειώσει το μαρτύριό της. Μα ειδικά σήμερα ήθελε να φύγει κι ας τη μάλωνε ο παπα-Νικόλας. Δεν τη χωρούσε ο τόπος, την ενοχλούσαν το λιβάνι, ο κόσμος που πάντα κουτσομπόλευε παρά άκουγε τους ψαλμούς, το πανέρι που απλωνόταν με αυθάδεια μπροστά στα μάτια της ζητιανεύοντας τον οβολό της, όλα την ενοχλούσαν. Την ενοχλούσε που, προτού προλάβει να στεγνώσει στο στόμα η θεία κοινωνία, ξερνούσαν δηλητήριο και αόρατες πύρινες φλόγες. Ανταρσιασμένα πρόσωπα με σκοτεινές ψυχές, που δεν ταίριαζαν με το φως και την ιερότητα του χώρου, της προκα-

λούσαν πάντα μια δυσφορία που σήμερα γινόταν ολοένα και πιο έντονη. Την ενοχλούσε κάθε μορφής υποκρισία... μα, ποια ήταν αυτή που την κορόιδευε; Μήπως η αφεντιά της; Μήπως οι τύψεις της;

Δεν είχε πολλά πάρε δώσε με τις γυναίκες της γειτονιάς η Ασημίνα. Δεν άντεχε το κουτσομπολιό τους, δεν άντεχε τα πικρόχολα σχόλια και τον άπλετο χρόνο που χαράμιζαν – κυρίως αυτόν. Αυτή δεν είχε χρόνο ούτε ν' ανασάνει. Έτρεχε από τη μια δουλειά στην άλλη και δεν αρνιόταν ποτέ τα έκτακτα μεροκάματα. Οι γύρω της σαν να όφειλαν να ξέρουν αυτά που η ίδια δεν ήθελε να γνωρίζουν, ακόμη κι αν αυτό ήταν εις βάρος της υγείας της. Τι κοινό λοιπόν μπορούσε να έχει με δαύτες; Ήταν κι από τη φύση της κλειστός άνθρωπος· σκληρός κι απότομος από τα βάσανα κι από αυτά που της φόρτωσαν, από αυτά που οικειοθελώς φορτώθηκε, κι αυτό ήταν ένα ωραίο άλλοθι για να την αποφεύγουν οι γειτόνισσες. Μα, σήμερα ήταν και κάτι άλλο που δεν την άφηνε να ησυχάσει, κάτι σαν φόβος, σαν μια ντροπή, μια ταραχή που ίσως για κάποιον άλλον να ήταν κι ενοχή.

Επιτέλους η λειτουργία τελείωσε κι εκείνη τράβηξε με βιάση το μικρό κι αδύναμο χέρι της Πολυξένης για να φύγουν. Δεν πρόλαβε όμως, γιατί πάνω στην ώρα ακούστηκε η αντιπαθητική ένρινη φωνή της νύφης της, της Μάρθας.

«Μητέρα, καλέ μητέρα, καλημέρα, χρόνια πολλά!» της είπε κι άφησε στο μάγουλό της ένα φιλί τυπικό. «Γιατί τόσο βιαστική; Δεν πιστεύω να δουλεύεις χριστουγεν-

νιάτικα. Έχω κανονίσει να φάμε όλοι μαζί σήμερα και ο γιος σου σε περιμένει. Η εγγονή σου να δεις. Έλα, Στελλίτσα, χαιρέτησε τη γιαγιά σου, πες χρόνια πολλά. Τόσο ωραίο δώρο σου έφερε».

«Να με συμπαθάς, παιδί μου, μα δεν μπορώ να έρθω σήμερα. Κάτι μου έτυχε και πρέπει να φύγω».

«Μα... μητέρα, σε παρακαλώ... Πες κι εσύ, Στελλίτσα, κάτι στη γιαγιά. Θα είναι και μια ευκαιρία να παίξουν λίγο και τα κορίτσια μας, ε, Πολυξένη; Δε θέλεις να έρθεις σπίτι μας να παίξεις με την ανιψιά σου;» Πάνω εκεί ήρθε και το τσιριχτό της γέλιο. «Ανιψιά! Άκου ανιψιά! Ποτέ δε θα χωνέψω πως αυτά τα συνομήλικα κοριτσάκια έχουν αυτή τη συγγένεια. Θεία κι ανιψιά. Λοιπόν, μητέρα, αν δεν έρθεις μαζί μας, θα θυμώσει ο Αλέκος σου και ποιος τον ακούει. Τόσο όμορφες γιορτινές μέρες και θα χωριστεί η οικογένεια; Δεν είναι πρέπει».

Η Στελλίτσα άπλωσε τα χέρια της κι έπιασε τη γιαγιά της από το φουστάνι.

«Έλα, γιαγιά μου, σε παρακαλώ! Πάμε στο σπίτι μας να φάμε όλοι μαζί και να παίξουμε με την Πολυξένη. Έλα, γιαγιάκα μου!»

Τα γκριζοπράσινα ματάκια της άστραφταν από χαρά και τα κατσαρά μαλλιά της ανέμιζαν με χάρη. Αυτό το κορίτσι υπερτερούσε σε νάζι και τσαχπινιά, μα υστερούσε σε αυτό το κάτι που έκανε την Πολυξένη πιο όμορφη. Εξωτερικά έμοιαζαν πολύ, θα μπορούσαν να είναι αδελφές. Το άτιμο το γονίδιο τι δουλειά κάνει...

Η Ασημίνα λύγισε. Γονάτισε κι άφησε ένα φιλί στο κε-

φαλάκι της μικρής εγγονής της κι εκείνη βρήκε την ευκαιρία και τύλιξε τα χέρια της γύρω από τον λαιμό της γιαγιάς της.

Η ταυτότητα που κοσμούσε τα άσπρα και αφράτα χεράκια της μικρής άστραψε μπροστά στα μάτια της Πολυξένης.

Κοίταξε τη μάνα της κι ένα παραπονεμένο «γιατί» έφτασε στα χείλη της, μα δεν το ξεστόμισε. Ούτε τα δάκρυα που έφτασαν στα πράσινα μάτια της άφησε να κυλήσουν. Ήταν η ταυτότητά της. Είχε χαραγμένο άλλο όνομα, *Στυλιανή*. Μάλλον θα είχε σβήσει κι αυτό που έγραφε από κάτω, *Δασκαλίτσα*, μα το αστέρι ήταν εκεί. Παράταιρο, δεν ταίριαζε όπως έστεκε καμαρωτό πάνω από το λάμδα, μα ποιον ένοιαζε στο κάτω κάτω; Το αστέρι, το δικό της αστέρι, φώτιζε έναν άλλον ουρανό.

Ήξερε από τη μικρή της πείρα πως τίποτα δεν είχε σημασία για τη μάνα της σε ό,τι την αφορούσε. Το γιατί δεν το γνώριζε, μα ήταν πολύ μικρή για να διεκδικεί ή να απαιτεί ό,τι της ανήκε. Εξάλλου, δεν ήταν η πρώτη φορά που η μάνα της συμπεριφερόταν σαν να μην υπήρχε καν.

Αλήθεια, από πότε αρχίζει η μνήμη ενός παιδιού; Για την ακρίβεια, πότε αρχίζει η οδυνηρή μνήμη;

Θα 'ταν δε θα 'ταν πέντε χρονών, όταν έγινε παρανυφάκι στον γάμο του αδελφού της. Ένα όμορφο λευκό φορεματάκι, μια μικρογραφία του νυφικού της νύφης της, έντυνε το μικρόσωμο κορμάκι της. Κάποιος της είχε

βάλει και μια μικρή κορόνα στα μαλλιά, ίδια με την κορόνα που κοσμούσε το νυφικό κεφάλι, κι ένιωθε σαν πριγκίπισσα, από αυτές που κοιτούσε στα εικονογραφημένα παραμύθια. Φυσικά, όλοι έδιναν σημασία στην πρωταγωνίστρια της ημέρας, όμως η μικρούλα ένιωθε τόσο όμορφα μέσα στο κάτασπρο φορεματάκι της, που χαμογελούσε συνέχεια. Και όταν η νύφη ετοιμάστηκε, κάθισε δίπλα της στο στολισμένο με κορδέλες αυτοκίνητο και προσπαθούσε να δει από το παρμπρίζ τα άλλα αυτοκίνητα που κόρναραν συνέχεια, μα δεν μπορούσε, γιατί μια τεράστια ανθοδέσμη πάνω στο καπό του αυτοκινήτου της έκρυβε τη θέα.

Έφτασαν στην εκκλησία και στάθηκε όπως την είχαν δασκαλέψει πίσω από τη νύφη κρατώντας στα χέρια της τη μακριά ουρά. Όλα τα έκανε σωστά, παρά το μικρό της ηλικίας της. Κοίταξε με λαχτάρα τη μαμά της για να της κλέψει ένα βλέμμα, ένα χαμόγελο, κάτι σαν επιβράβευση, μα εκείνη κοιτούσε με καμάρι τον γιο της που έστεκε δίπλα της πανέμορφος μέσα στο γαμπριάτικο κοστούμι του. Κι όταν τέλειωσε το μυστήριο, στάθηκε δίπλα από τη νύφη για να τους ευχηθούν οι καλεσμένοι. Χειραψίες, φιλιά, δάκρυα, αγκαλιές, όλα για το ευτυχισμένο ζευγάρι που χαμογελούσε κι άστραφτε από έρωτα. Και μετά ήρθαν οι φωτογραφίες. Πολλές φωτογραφίες, άλλες μόνο το ζευγάρι, άλλες με τους γονείς, άλλες με τους κουμπάρους, με συγγενείς, με φίλους και μόνο μία με το παρανυφάκι.

Κι ύστερα... έφυγαν. Μπήκαν στα αυτοκίνητα, έκλει-

σαν πίσω τους τις πόρτες κι έφυγαν. Όλοι. Κι έμεινε μόνη στα σκαλιά της εκκλησίας, χωρίς να ξέρει τι να κάνει, πού να πάει. Την ξέχασαν... Ναι, την ξέχασαν. Κάθισε στα σκαλιά και περίμενε. Έγινε κι άλλος γάμος... κι άλλος. Κόσμος πήγαινε κι ερχόταν, κάμποιοι την κοιτούσαν, κάμποιοι της χαμογελούσαν, μα όλοι έφευγαν. Άρχισε να κρυώνει και να φοβάται πια. Είχε περάσει αρκετή ώρα, σουρουύπωνε κιόλας, όταν άκουσε τον παπά να κλειδώνει την πόρτα της εκκλησίας. Το βλέμμα του έπεσε απορημένο πάνω της και την πλησίασε. Το κορμάκι του παιδιού έτρεμε και δεν ήξερε να πει αν ήταν από τη βραδινή δροσιά ή από τον φόβο.

«Τι κάνεις εδώ, μικρή μου; Ποιανού είσαι εσύ;»

«Είμαι η αδερφή του γαμπρού».

«Ποιανού γαμπρού, παιδί μου;»

«Του Αλέκου που παντρεύτηκε το απόγευμα».

«Ποιανού; Α... ναι, του Αλέξανδρου Αθανασιάδη λες. Και τι κάνεις μόνη σου εδώ στα σκαλιά; Πού είναι οι δικοί σου;»

«Έφυγαν».

«Κι εσύ γιατί δεν πήγες μαζί τους, παιδί μου;»

«Δε με πήραν μαζί τους».

Ο παπάς άρχισε να σταυροκοπιέται και να λέει «Μέγας είσαι, Κύριε... Καλά, παιδί μου, μη φοβάσαι. Έλα μαζί μου στο γραφείο να δούμε τι θα κάνουμε».

Πάνω στην ώρα, την αργοπορημένη ώρα, ακούστηκε μια γνώριμη φωνή γεμάτη αγωνία.

«Πολυξένηρη! Πολυξένηρη, πού είσαι;»

Η κυρία Δέσποινα, η γειτόνισσα, τη φώναζε, την έψαχνε.

«Αχ, πουλάκι μου, εδώ είσαι; Με έστειλε η μαμά σου να σε πάρω και να σε πάω σπίτι. Έλα, πάμε, καλό μου. Να δεις μια τρομάρα που πήρε η γυναίκα όταν κατάλαβε πως λείπεις».

Ο παπάς κούνησε το κεφάλι αλλά δε μίλησε. Τι να πει; Ότι το κατάλαβαν τέσσερις ώρες μετά; Και γιατί ήρθε η γειτόνισσα; Πού ήταν η μάνα; Τι μάνα ήταν αυτή που ξέχασε το παιδί της στα σκαλιά της εκκλησίας; Κάνοντας απλά τον σταυρό του, είπε μόνο «μη χειρότερα, Θεέ μου, φύλαγέ το, το καφερό» και μπήκε στο γραφείο του.

Η Πολυξένη, κρατώντας το χέρι της γυναίκας, δε μίλησε. Μόνο που να, περίμενε τη μαμά της ή έστω τον αδερφό της να έρθει να την πάρει, όχι μια ξένη.

Η κυρα-Δέσποινα παρέδωσε το... δέμα στον παραλήπτη του κι έφυγε. Η Ασημίνα ένιωσε άβολα μπροστά στον κόσμο που την κοιτούσε κουνώντας το κεφάλι του και ψιθυρίζοντας πίσω από την πλάτη της διάφορα όχι και τόσο κολακευτικά λόγια, χαμογέλασε βεβιασμένα, της χάιδεψε λίγο αμήχανα τα μαλλιά, της είπε «κάτσε να φας» και τέλος. Τίποτα. Δεν ήταν τίποτα. Απλά την ξέχασαν σαν να ήταν αχρείαστο αντικείμενο.

Ευτυχώς που τα παιδιά ξεχνούν γρήγορα, μα αυτό με την ταυτότητα της ξύπνησε μνήμες που πονούσαν και της υπενθύμισαν πως τίποτα δεν της ανήκε.

Μα, πώς να ξεχάσει; Και πριν από ένα χρόνο τα ίδια είχαν γίνει. Πάλι γιορτές ήταν. Η ξαδέρφη της η Ζαχα-

ρούλα είχε έρθει να την πάρει για να πάνε να φωνίσουν.

Η Ρούλα, όπως είχε επιβάλει πια να τη λένε, ήταν μια κούκλα αληθινή. Από αυτές που συναντάς στα περιοδικά που κρέμονται με μανταλάκια στα περίπτερα και τις χαζεύεις για ώρες. Εβένινα μακριά μαλλιά, μεγάλα αμυγδαλωτά μάτια και χείλη κερασένια που, όταν άνοιγαν, φανέρωναν μια οδοντοστοιχία σαν αυτές που διαφημίζουν οδοντόκρεμες. Ψηλή κι αδύνατη και πάντα σικάτη και κομψή, δεν περνούσε ποτέ απαρατήρητη. Τα κατκόκκινα και περιποιημένα νύχια της τόνιζαν ακόμη περισσότερο το λευκό της δέρμα, ενώ το ίδιο σε απόχρωση κραγιόν τής έδινε μια πινελιά ντίβας, κι ας ήταν μια απλή κοπέλα που δούλευε πωλήτρια σε ένα κατάστημα ρούχων. Η Ρούλα, που ήταν αρραβωνιασμένη με τον Άγγελο που έστηνε το δικό του εστιατόριο στην Αμερική, έπαιρνε μαζί της την Πολυξένη και τη χρησιμοποιούσε σαν ασπίδα προστασίας για τους επίδοξους κορτάκηδες.

«Μαμά θα με φωνάζεις, έτσι, Πολυξένη μου;»

Η μικρή τη φώναζε μαμά, και μάλιστα πολύ πειστικά, κι έτσι τα «κοκοράκια», όπως τους αποκαλούσε η Ρούλα, έκαναν στροφή κι έφευγαν απογοητευμένα.

Ως ανταμοιβή για τις υπηρεσίες της η Ρούλα τής αγόραζε διάφορα μικροδωράκια. Άσπρες κορδέλες για να κάνει κοτσίδες με φιόγκους τα μαλλιά της, χρυστουγεννιάτικα αυτοκόλλητα με αγγελάκια για τα παράθυρα, κάλτσες για τα κρύα του χειμώνα κι άλλα τέτοια ασήμαντα για τη Ρούλα, σημαντικά όμως για τη μικρή που ήταν σαν να μην υπήρχε για τους υπόλοιπους. Σήμερα

όμως της αγόρασε μια κούκλα. Την είχε πάρει μαζί της για δουλειές και ψώνια χριστουγεννιάτικα στον Πειραιά και, όταν τελείωσαν, πήγαν απέναντι από το παλαιό ταχυδρομείο στη Φίλωνος, όπου, λόγω των γιορτών, είχε στηθεί ένα μεγάλο λούνα παρκ. Πρώτη φορά έβλεπε η μικρή Πολυξένη τόσα φώτα, τόσα παιχνίδια, τόσα χαμογελαστά παιδιά να περπατούν και να φωνάζουν μαζί με τους γονείς τους. Ο παγωμένος βοριάς έκανε τα χλομά μαγουλάκια της να κοκκινίσουν. Το φθαρμένο παλτό της ήταν πολύ λεπτό για να κρατήσει το κρύο μακριά από το αδύνατο κορμάκι της. Τίποτε απ' όλα αυτά όμως δεν ήταν ικανά να μειώσουν τη χαρά της, που την εκδήλωνε κι αυτήν συγκρατημένα.

Για τη μικρή Χριστούγεννα ήταν ένα μαύρο ζευγάρι λουστρίνια παπούτσια και Πάσχα ένα ζευγάρι άσπρα παπούτσια.

«Και να λες κι ένα ευχαριστώ», της πετούσε η μάνα της, λες κι έκανε κάτι κακό.

Ένα τραπέζι λίγο πιο φορτωμένο από τις άλλες μέρες και όλη η οικογένεια γύρω από αυτό. Μα, κούνιες, παιχνίδια κι άλλα που ομορφαίνουν για λίγο τον κόσμο ενός παιδιού δεν είχε δει ποτέ της. Τώρα τα πράσινα μάτια της λαμπύριζαν πιο πολύ κι από τα χριστουγεννιάτικα φώτα που αναβόσβηναν. Όμως, πάλι κάτι φορούσε χαλινάρι στην παιδική ψυχή της και δε χαμογελούσε.

Η Ρούλα πρόσεξε το θλιμμένο προσωπάκι της και, για να της φτιάξει τη διάθεση, ανέβηκαν μαζί στον γυριστό μύλο. Η μικρή ρουφούσε άπληστα καθετί που έβλε-

πε. Την εκκλησία της Αγίας Τριάδας που δέσποζε στο κέντρο του Πειραιά, το καμπαναριό του Αϊ-Σπυριδώνα, μέχρι και τον λευκό τρούλο του Αϊ-Νικόλα, πέρα μακριά στο τελωνείο... Έβλεπε τα καράβια να πηγαиноέρχονται και να σφυρίζουν, και τα λαμπιόνια από τα στολισμένα μαγαζιά να μοιάζουν σαν αστέρια στον ουρανό. Ήταν σαν να υπήρχε μια άλλη πολιτεία, κρυμμένη πίσω από τα μεγάλα κτίρια, και τώρα φανερώθηκε ως διά μαγείας μπροστά στα μάτια της.

Η Ρούλα το αγαπούσε αυτό το παράξενο πλάσμα, που δε μιλούσε πολύ, δε γελούσε πολύ, δεν έτρωγε πολύ, δε ζητούσε τίποτα και έκανε πρόθυμα ό,τι του ζητούσαν. Έτσι όπως έβλεπε τα μάτια της, αυτά τα σκούρα πράσινα μάτια, να κοιτάνε γύρω και να καταγράφουν τα πάντα, έδωσε στον εαυτό της μια υπόσχεση. Όταν θα πήγαινε στην Αμερική και αφού τακτοποιούσε το θέμα του γάμου της με τον αγαπημένο της, θα την έπαιρνε κοντά της. Θα την είχε σαν παιδί της κι έτσι θα ξέφυγε κι αυτό από τη φτώχεια και τη μιζέρια. Κι όταν θα μεγάλωνε, θα της έβρισκε έναν καλό και δημιουργημένο νεαρό σαν τον Άγγελο της και θα την πάντρευε. Ναι, αυτό θα έκανε για την Πολυξένη της, που έτσι κι αλλιώς τη φώναζε μαμά, όταν χρειαζόταν.

Αφού κατέβηκαν από τον μύλο, το βλέμμα της μικρής έπεσε σε μια κούκλα. Στάθηκε μόνο για μια στιγμή και μετά έβαλε το μικρό της χέρι μέσα στην παλάμη της ξαδέρφης της και κίνησαν να φύγουν.

Η Ρούλα, που δεν της ξέφυγε αυτό το φευγαλέο βλέμ-

μα της μικρής, δεν μπόρεσε να αντισταθεί στην παρόρμησή της και γύρισαν πίσω στον πάγκο με τις κούκλες.

«Ποια θέλεις να σου κάνω δώρο, Πολυξένη μου;»

«Καμία».

«Μα γιατί δε θέλεις, καλό μου;»

«Θα θυμώσει η μαμά μου».

«Γιατί να θυμώσει η μαμά σου; Άσε τη μαμά σου σε μένα κι εσύ κοίτα να δεις ποια κούκλα θα πάρεις. Έλα, πες μου, ποια σου αρέσει;»

Η Πολυξένη κοίταξε διστακτικά τις κούκλες, μα δεν τολμούσε να βγάλει άχνα από το στοματάκι της. Η μαμά της ήταν κατηγορηματική. «Δε θα ζητάς ποτέ να σου αγοράσει κάτι. Οτιδήποτε. Τ' ακούς; Τίποτα», της έλεγε κάθε φορά που την έπαιρνε η ξαδέρφη της μαζί της. Και τώρα την... άκουγε μέσα στο κεφαλάκι της να της φωνάζει «μη!». Και πώς να μιλήσει... Ήταν λες και έκανε αταξία και η μαμά της θα τη μάλωνε.

«Να σας βοηθήσω;» ακούστηκε μια γλυκιά φωνή πίσω από τον πάγκο και ξάφνου φάνηκε μια παχουλή κυρία που την κοιτούσε και χαμογελούσε γλυκά.

«Εγώ νομίζω ότι αυτή η κούκλα σου ταιριάζει. Για κοίτα πώς σου μοιάζει! Έχει τα όμορφα ματάκια σου».

Η κούκλα φορούσε ένα όμορφο φορεματάκι με άσπρο γιακαδάκι, είχε μαύρα σγουρά μαλλιά και πράσινα μάτια.

«Τι λες; Καλά δε λέω ότι σου μοιάζει;»

Η Πολυξένη χαμήλωσε τα ματάκια της και είπε μέσα από τα δόντια της:

«Όχι, δε μου μοιάζει. Αυτή είναι όμορφη».

«Κι εσύ είσαι όμορφη, καρδιά μου. Να το θυμάσαι αυτό, εντάξει;» της είπε η Ρούλα. «Έλα, για πες μου τώρα, πώς θα τη φωνάζεις; Πρέπει να της δώσουμε ένα όνομα».

Η Πολυξένη δεν το σκέφτηκε ούτε μια στιγμή. Σαν να ήταν από πάντα έτοιμη να απαντήσει σε αυτή την ερώτηση κι ας ήταν μόλις εφτά χρονών.

«Ασημίνα».

Η Ρούλα δε μίλησε. Το αίσθημα καθήκοντος αυτού του παιδιού την ξεπερνούσε. Την αγαπούσε τη θεία της την Ασημίνα, τη συμπονούσε μάλλον, μα δεν μπορούσε και να μη βλέπει ότι απέναντι σε αυτό το ήσυχο και τρυφερό πλάσμα, που δεν έφταιγε για τίποτα, ήταν πάντα απότομη κι απόμακρη. Κι όμως η μικρή την αγαπούσε και πάσχιζε να κερδίσει και τη δική της αποδοχή. Εισμάτην! Η Ρούλα είχε πολλά στο κεφάλι της, δε θα έβαζε και το πρόβλημα της Ασημίνας στη ζωή της. Τουλάχιστον κατάφερε να κάμψει τις αντιρρήσεις της μικρής και να της πάρει αυτό που όλα τα κορίτσια της ηλικίας της έπρεπε να έχουν.

Κι έτσι, η Πολυξένη απέκτησε στα εφτά χρόνια της την πρώτη της κούκλα.

Για ένα και μόνο βράδυ. Μόνο ένα βράδυ.

Την επόμενη μέρα η κούκλα είχε χαθεί. Όσες φορές κι αν ρώτησε τη μητέρα της, απάντηση δεν πήρε. Κουράστηκε να ρωτά άσκοπα, όμως το παράπονό της δεν έσβησε ποτέ.

Η Πολυξένη άνοιξε τον φάκελο που κρατούσε στα χέρια της. Ένα εξώφυλλο περιοδικού πρόβαλε μπροστά στα μάτια της και της έκοψε την ανάσα. Ήταν η κοπέλα που την επισκεπτόταν στα όνειρά της. Η ομοιότητά τους ήταν συγκλονιστική!

Αυτή είναι η μητέρα σου.

Τα καλλιγραφικά γράμματα της γιαγιάς της έκαναν τις συστάσεις. Σε ένα άλλο εξώφυλλο χαμογελούσε παιχνιδιάρικα και πίσω της ήταν ένας άντρας· κάποιος είχε κυκλώσει τη μορφή του.

Αυτός είναι ο πατέρας σου, διάβασε και αναρωτήθηκε γιατί δεν υπήρχε ούτε μια φωτογραφία του στο σπίτι όπου έμενε με την Ασημίνα. Ήταν ένας ωραίος άντρας, ένας άντρας που είχε το ερωτευμένο βλέμμα του καρφωμένο στη μάνα της.

Τουλάχιστον γεννήθηκα από έρωτα, σκέφτηκε κι ευχήθηκε, αν κάποτε αποκτούσε ένα παιδί, να ήταν από έρωτα.

Μια λευκή κόλα χαρτί, που από τα χρόνια είχε ελαφρώς κιτρινίσει στις άκρες, ήταν διπλωμένη στα δύο. Την άνοιξε σχεδόν ευλαβικά για να μην τη σκίσει και διάβασε μία και μόνο λέξη: **ΣΥΤΤΝΩΜΗ.**

Αυτή τη λέξη και μια απάντηση στο «γιατί», που της έτρωγε χρόνια την ψυχή, περίμενε η Πολυξένη από την Ασημίνα. Μα η συγγνώμη απαιτεί γενναιότητα και οι απαντήσεις αλήθεια, κι αυτή η γυναίκα δεν είχε καμία σχέση μ' αυτές τις αξίες. Καταχράστηκε καθετί δικό της –την ταυτότητά της, τα γνήσια έγγραφά της, την περιουσία της– κάνοντάς τη να νιώθει πως δεν ανήκει πουθενά· πως είναι... Πολυ-ξένη.

***Θα έρθει άραγε η ψύτρωση;
Και αν ναι, για ποια από τις δύο;***

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 25130

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η